

ZA VISOKO SOLO SOCIALNEGA DELA KOT INVENTIVNI IN KRITICNI EDUKATIVNI AMBIENT

Mag. Tone Brejč

Prav nič ne bi rad dopolnjeval ali celo popravil zanimivih in prepričljivih utemeljevanj, ki so jih za tole "okroglo mizo" podali učitelji šole, rad bi se le pridružil z nekaterimi asociacijami optimističnemu in vztrajnemu prizadevanju, da se študij na tej šoli izoblikuje v obliki in trajanju, ki se je izkazala kot imanentna nujnost vseh oblik usposabljanja za delo z ljudmi. Podlaga za moje navezovanje sta predvsem dva pojma, ki sta bila danes v dveh prispevkih posebej izpostavljena, in sicer "profesionalizacija stroke" in "duh šole". Zdi se mi namreč, da se oba pojma, vsaj kar zadeva njuno udejanjanje v praktičnem vsakdanu šole, navezujeta na pojem, recimo pogojno, višjega reda, ki bi ga opredelil kot "edukativni ambient" šole oziroma, po domače, izobraževalno (notranje) okolje. Če si odmislim kaj slabe prostorske in siceršnje materialne pogoje, v katerih šola že leta deluje in ki bi lahko kvečjemu vplivali na oblikovanje nizkih ali nikakršnih aspiracij delavcev šole (pač v skladu s Gideovo iskrico, da so značaji zmeraj usklajeni z dogodki), se mi "edukativni ambient" prikazuje predvsem kot postvaritev prevladujoče ideologije šole. S tem mislim na to, katere vrednote želi šola v okviru svojih pedagoških in proučevalnih dejavnosti podpirati v odnosu do stroke in v odnosu do družbe. Kolikor šola dejansko pristaja na sintagmo, ki je sicer dokaj splošna in lahko tudi aktivistično zapeljiva, da je "socialno delo dejavnik sprememb" pri posamezniku in v družbi, potem se mi zdi, da je treba med take vrednote uvrstiti vsaj "pogum", "kritičnost", "inventivnost", "sodelovanje", in "oveljavitvenost". Ker pa predstavlja šola tudi poseben sistem organizacije dela kaže upoštevati tudi spoznanja iz teorije organizacij, da je zanjo verjetno najprimernejša Ouchijeva "teorija Z", ki temelji na naslednjih treh vrednotah: "zaupanju", "zavzetosti" in "bližini". Tako pridemo do sklopa vrednot, ki, po mojem mnenju, tudi zmanjšujejo bojazen za "pomirjanje z obstoječim" oziroma za negativno prilagajanje, omogočajo pa tudi primerno zastavitvev notranjih in zunanjih povezav šole. Te povezave so lahko ena bistvenih lastnosti "edukativnega ambienta", saj lahko rezultirajo v storilnostno, empatično/emocionalno ali nevtralnno naravnost odnosov med učitelji šole, študenti in "pomembnimi drugimi" ali pa v kombinacijo teh naravnosti.

Pomemben vidik naravnosti šole, ki je seveda posebej vezan na profesionalizacijo stroke, se mi zdi izkustvena

sestavina študija. Mislim, da bi pri uresničevanju teženj, o katerih je danes govora, morali upoštevati, da lahko pridobijo socialni delavci, tako so pokazale raziskave na mojem ožjem področju, večine dela z ljudmi le na osnovi sistematičnega programa usposabljanja, ne pa v okviru "prakse", ki temelji na opazovanju in posnemanju izkušenih praktikov. Kazalo bi torej ponovno pretehtati sedanj o izkustveno plat šolskega programa in izbrati pot, ki bi omogočila, da se preseže tudi danes omenjeno epistemološko odvisnost socialnega dela od drugih ved in študentom omogoči doživetje specifične poklicne verodostojnosti.

